Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004066

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 29-07-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Балан Михайло Анатолійович
2. Mykhailo Balan

Кваліфікація: 053

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Психологія

Дата захисту: 28-08-2026

Спеціальність за освітою: Управління проектами

Місце роботи здобувача: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 16294

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.41, 15.41.21

Тема дисертації:

1. Мотиваційна сфера майбутніх трудових мігрантів під час війни як психологічний ресурс.

2. The Motivational Sphere of Future Labor Migrants During the War as a Psychological Resource.

Реферат/анотація:

1. Дисертаційна робота присвячена дослідженню особливостей мотиваційної сфери майбутніх трудових мігрантів під час війни як психологічного ресурсу. Робота містить вступ, три розділи, список використаних джерел, висновки і додатки. У першому розділі проведено теоретичний аналіз феномену й теорій міграції та простежено становлення поглядів на мотиваційно-ресурсну сферу людини. Зазначено, що в сучасних поглядах на міграцію її визначають як соціальний процес, який є невід'ємною частиною більш широких процесів економічних, політичних, культурних, технологічних та демографічних змін. Показано, що теорії міграції вчені об'єднують у дві загальні парадигми, дотримуючись більш загального поділу між «функціоналістською» та «історико-структурною» соціальною теорією. Констатується, що міграція є складною життєвою ситуацією, різновидом соціально-психологічної ситуації, яка висуває підвищені вимоги до адаптаційних ресурсів особистості, зумовлює зміни її психічного стану та характер взаємодії в системі «суб'єкт – ситуація». Представлено визначення мотивації як складного динамічного процесу, що визначає енергійність, спрямованість і стійкість поведінки особистості. Надано ретроспективний аналіз еволюції

наукових підходів до досліджень мотиваційної сфери. Шляхом історико-теоретичного зрізу продемонстровано перехід від лінійних, механістичних схем детермінації (де індивід розглядався як пасивний об'єкт зовнішніх підкріплень чи біологічних драйвів) до системного розуміння особистості як проактивного, самодетермінованого суб'єкта життєдіяльності. Показано, що психологічні ресурси являють собою систему взаємопов'язаних компонентів (емоційних, мотиваційних, поведінкових, когнітивних та інших), які сприяють збереженню стресостійкості, самоконтролю, активності, енергійності та здатності приймати обґрунтовані рішення. Розглянуто ресурси як різноманітні засоби та можливості, що мають системну організацію й забезпечують адаптацію індивідів до життєвих викликів і стресових ситуацій. Резильєнтність концептуалізується як інтегративне координаційне ядро динамічної системи психологічних ресурсів, що забезпечує синергетичну взаємодію внутрішнього потенціалу особистості з чинниками соціокультурного середовища. У другому розділі описано етапи дослідження, розглянуто психодіагностичний інструментарій й методи математичної статистики; обґрунтовано і складено індивідуальні мотиваційні профілі мігрантів з метою виявлення та аналізу індивідуальних розбіжностей у структурі й вираженості мотиваційної сфери. Констатується, що мотиваційний профіль дозволяє: визначити, які саме чинники найбільш суттєво впливають на прагнення людини працювати, адаптуватися до нових умов та ефективно функціонувати у професійному середовищі; врахувати індивідуальні особливості мотивації, що сприяє підвищенню продуктивності та задоволеності мігрантів своєю діяльністю; формувати персоналізовані програми підтримки та розвитку для трудових мігрантів, включно з навчанням, психологічною підтримкою та соціальною адаптацією; систематизувати дані про мотиваційні особливості мігрантів, виявити закономірності, які можуть бути використані для удосконалення кадрових та соціальних політик, а також для порівняльних досліджень мотивації у різних країнах та культурах. Продемонстровано, що встановлені індивідуальні профілі мають відмінності як у рівні вираженості окремих мотивів, так і в їх ієрархії, що свідчить про відсутність єдиного домінуючого мотиваційного патерна в досліджуваній вибірці. Мотиваційна сфера респондентів характеризується гетерогенністю та індивідуальною специфікою, де кожен профіль є унікальним поєднанням внутрішніх і зовнішніх мотивів. Зазначено, що формування індивідуальних мотиваційних профілів респондентів дозволяє кадровим агентствам та роботодавцям точно оцінити пріоритети, внутрішні та зовнішні драйвери мотивації трудових мігрантів. У третьому розділі проведено емпіричне вивчення особливостей мотиваційно-ресурсної сфери у майбутніх мігрантів та резидентів під час війни. Виявлено поляризований характер мотиваційного профілю майбутніх мігрантів, виокремлено наскрізне ядро мотивації (цікава робота, умови праці, заробітна плата) на тлі вираженого розколу вибірки щодо значущості соціальних контактів. Встановлено мотиваційний профіль резидентів, що характеризується вираженою орієнтацією на професійний розвиток (самовдосконалення, цікава робота, креативність) за умови чіткої структуризації трудового процесу. Встановлено моделі мотиваційних профілів майбутніх мігрантів та резидентів. У мігрантів модель складається з двох факторів: перший фактор поєднує прагнення до досягнень, потребу в різноманітності й змінах при ігноруванні фізичних умов праці. Другий фактор репрезентує соціально-комунікативну орієнтацію, пов'язану з потребою у взаємовідносинах і соціальних контактах. У резидентів модель мотиваційного профілю складається з трьох факторів. Перший фактор відображає орієнтацію резидентів на зміни та креативність.

2. The dissertation is devoted to the study of the characteristics of the motivational sphere of future labor migrants during the war as a psychological resource. The work includes an introduction, three chapters, a list of references, conclusions, and appendices. In the first chapter, a theoretical analysis of the phenomenon and theories of migration is conducted, and the development of views on the motivational-resource sphere of a person is traced. It is noted that modern perspectives define migration as a social process that is an integral part of broader economic, political, cultural, technological, and demographic changes. Migration theories are shown to be united into two general paradigms, reflecting a broader division between “functionalist” and “historical-structural” social theory. It is stated that migration is a complex life situation, a type of sociopsychological situation that places increased demands on an individual’s adaptive resources, causes changes in their mental state, and influences the nature of their interaction within the “subject–situation” system. Motivation is defined as a complex,

dynamic process that determines the intensity, direction, and stability of an individual's behavior. A retrospective analysis of the evolution of scientific approaches to studying the motivational sphere is provided. Through a historical and theoretical perspective, a transition is demonstrated from linear, mechanistic schemes of determination (where the individual was considered a passive object of external reinforcements or biological drives) to a systemic understanding of personality as a proactive, self-determined subject of life activity. It is shown that psychological resources constitute a system of interconnected components (emotional, motivational, behavioral, cognitive, and others) that contribute to maintaining resilience to stress, self-control, activity, vitality, and the ability to make well-reasoned decisions. Resources are considered as diverse means and opportunities with a systemic organization that ensure individuals' adaptation to life challenges and stressful situations. Resilience is conceptualized as the integrative coordinating core of a dynamic system of psychological resources, which ensures the synergistic interaction between an individual's internal potential and the factors of the socio-cultural environment. The second chapter presents the stages of the research, psychodiagnostic tools, and methods of mathematical statistics. Individual motivational profiles of migrants are developed to identify and analyze individual differences in the structure and expression of the motivational sphere. It is concluded that motivational profiles allow one to: determine which factors most significantly influence a person's desire to work, adapt to new conditions, and function effectively in a professional environment; take into account individual motivational characteristics, contributing to increased productivity and satisfaction; design personalized support and development programs for labor migrants (including training, psychological support, and social adaptation); systematize data on migrants' motivational characteristics and identify patterns useful for improving personnel and social policies, as well as for cross-cultural comparative research. It is demonstrated that the identified individual profiles differ both in the level of expression of specific motives and in their hierarchy, indicating the absence of a single dominant motivational pattern in the sample. The motivational sphere of respondents is heterogeneous and individually specific, with each profile representing a unique combination of internal and external motives. It is noted that creating individual motivational profiles allows recruitment agencies and employers to accurately assess migrants' priorities and motivational drivers.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Балан М.А., Кіреєва З.О. Підтримка родини як релевантний ресурс поза факторною структурою у вимушених мігрантів. Наукові перспективи (Серія «Психологія»). Випуск № 9(63) 2025. С. 1615-1624.
- Балан, М. А., Швайкін, С. А.Мотиваційний профіль трудових мігрантів під час війни. Психологія та соціальна робота. 2025. Вип. 2. С. 11-20.
- Балан М.А., Кіреєва З.О. Порівняння чинників мотивації і резильєнтності у майбутніх мігрантів та осілих осіб (резидентів) Перспективи та інновації науки. No 1(59). 2026. С. 3349-3358.
- Кіреєва З.О., Турлаков І.Д., Швайкін С.А., Балан М.А., Ріффа О.Г. Класифікація ресурсів й особливості ресурсної сфери у осіб різного віку під час війни Наукові перспективи (Серія «Психологія») Випуск № 6(60). 2025. С. 1381-1392.
- Кіреєва З.О., Швайкін С.А., Балан М.А. Детермінанти й особливості адаптації та психічних ресурсів людини під час повномасштабного вторгнення. Український психологічний журнал.1(19), 2023. С. 60-82.

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0123U102605

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кіреєва Зоя Олександрівна

2. Zoia Kireieva

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5061-8413

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Засєкіна Лариса Володимирівна

2. Larysa Zasiekina

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8456-0774

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Завацький Вадим Юрійович

2. Vadym Zavatskyi

Кваліфікація: д.психол.н., доцент, 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9946-9113

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Мелітопольський державний педагогичний університет ім. Б. Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 22121069

Місцезнаходження: 72318

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мартинюк Юлія Олександрівна

2. Yuliia Martyniuk

Кваліфікація: к. психол. н., доцент, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5246-848X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чачко Світлана Леонідівна

2. Svitlana Chachko

Кваліфікація: к. психол. н., доцент, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9747-0559

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Кононенко Оксана Іванівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Кононенко Оксана Іванівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Лукашук Світлана Борисівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна

